

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ İZLEME VE DEĞERLENDİRME RAPORU

DEĞERLENDİRME TAKIMI

Prof. Dr. Sermin Örnektekin (Başkan)
Prof. Dr. Erol Gürpınar (Üye)
Prof. Dr. Hüseyin Güçlü Yavuzcan (Üye)
Uzman Namık Ceyhan (Üye)
Doç. Dr. Görkem Kısmalı (Gözlemci)

Kasım 2017
Gebze/ Kocaeli

ARAŞTIRMA YÖNETİM SÜRECİ - SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK - KURUMSALLAŞMA

Kurum araştırma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşmasına yönelmiş bir kurum olarak, politikalarını açık şekilde araştırma yönünde geliştirmiş ve diğer faaliyetler arasında araştırma ağırlığını tanımlamıştır. Kurumun araştırma hedefleri özdeğerlendirme raporunda ve stratejik planında belirlenmiş ve misyon farklılaşması özdeğerlendirme raporunda söz konusu hedefler başarı ölçütleriyle tanımlanmıştır.

Kurumun Araştırma Politikaları kapsamında;

- Ülkenin ve bölgenin öncelikleri doğrultusunda araştırmaların planlanması ve buna bağlı projelerin yapılması,
- Kurum dışı destekli projelerin sayısı ve bütçesinin yüksekliği,
- Araştırma ile ilgili özgün enstitü, merkez ve laboratuvarların bulunması,
- BAP desteklerinin öncelikli alanları içerecek şekilde belirli kriterlere göre kullanılması,
- Üniversite-Sanayi işbirliğinin ülkemiz için örnek düzeyde olması ve bu bağlamda katma değeri yüksek projelerin, yüksek lisans ve doktora programlarının varlığı,
- Araştırmaların çıktılarının izlenmesi ve kriterlere dayalı ödül sürecinin varlığı, övgüye değerdir.

Gebze Teknik Üniversitesi kuruluş misyonunu yansıtan Türkiye'nin önde gelen araştırma ağırlıklı bir üniversitesidir. Bunun en önemli göstergeleri üniversitenin ulusal ve uluslararası değerlendirme indekslerinde üst sıralarda yer almasıdır. GTÜ, 2016 yılı verilerine göre Times Higher Education (THE) sıralamasında 600-800 arasında, URAP sıralamasında 5. sırada ve Girişimci ve Yenilikçi Üniversite endeksi sıralamasında da 7. sırada ve 2017 yılı verilerine göre 3. sırada) yer almaktadır

2014 yılında Gebze Teknik Üniversitesinin kurulmasıyla birlikte 7 yeni enstitünün oluşturulmasına da karar verilmiştir. Söz konusu enstitülerden daha önce araştırma merkezi olarak geniş altyapısı mevcut olan Nanoteknoloji Enstitüsü lisansüstü eğitime başlamış, kalan

6 enstitünün ise (enerji teknolojileri enstitüsü, biyoteknoloji enstitüsü, yer ve deniz bilimleri enstitüsü, ulaşım teknolojileri enstitüsü, savunma teknolojileri enstitüsü ve bilişim teknolojileri enstitüsü) kuruluş çalışmaları devam etmektedir. Dolayısıyla, GTÜ'nün önümüzdeki dönemlerde de lisansüstü eğitim ağırlığı ile faaliyetlerini sürdürme amacı açıklıkla anlaşılmaktadır. Ülkemizin ve bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda kurulması hedeflenen enstitülerin GTÜ'nün lisansüstü ihtisaslaşma konusunda yeni açılımlar üretmesine önemli faydaları olacağı düşünülmektedir.

GELECEK VİZYONU – STRATEJİ – MODEL YAPI OLUŞTURMA

Kurum Stratejik Planında Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikası 2003-2023 Strateji Belgesinde belirlenen öncelikli alanlarla uyumlu olacak şekilde; bilişim teknolojileri, ulaşım teknolojileri, havacılık ve uzay, savunma teknolojileri, moleküler-hücre sel mühendislik, gıda teknolojileri, enerji teknolojileri, malzeme bilimi ve mühendisliği, mikro/nano/opt-elekt. ve yarı iletken teknoloji, sürdürülebilir çevre ve şehircilik yönetimi, mimarlık, sanat ve tasarım, inşaat ve deprem yapı ve sosyal bilimler alanlarında tanımlanmış öncelikli çalışma alanları bulunmaktadır. Ayrıca, kurumun araştırma üniversitesi özdeğerlendirme raporunda tanımlanmış araştırma politikaları ve araştırmacı insan kaynaklarının gelişimine yönelik politikaları bulunmaktadır.

Kurum, yerel/bölgesel/ulusal kalkınma hedefleriyle kendi araştırma stratejileri arasında önemli bir bağ kurmakta ve bu kapsamda bölgesel ve ulusal dış paydaşlarıyla sürdürülebilir işbirlikleri oluşturmaktadır. Bölgesel ve ulusal ihtiyaçlar doğrultusunda ŞİŞECAM ile ortak olarak açılan Cam Bilimi ve Teknolojisi yüksek lisans programı ile TÜBİTAK-UME ile ortak olarak açılan Metroloji yüksek lisans programı, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve ISU ile lisansüstü eğitim işbirliği protokolü, Kuveyt Türk Katılım Bankasıyla ortak tezsiz işletme yüksek lisans programı kurulması, TOSB Otomotiv Yan Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ile ortak tezsiz işletme yüksek lisans programının kurulması, Savunma Sanayi Müsteşarlığı ile (ASELSAN, TAI, TUSAŞ, HAVELSAN, BMC ve ROKETSAN aracılığıyla)

savunma sanayi için araştırmacı yetiştirme programlarına ilişkin mutabakat protokolleri, Bilişim Vadisi ile düzenlenen nitelikli bilişim elemanı yetiştirme işbirliği protokolü, kurumun bölgesi ile entegre şekilde araştırma stratejilerini yürütmekte olduğunu gösteren önemli süreçlerdir.

Kurum küresel teknolojik gelişmelere dayalı olarak Nanoteknoloji alanına özel bir önem vermektedir. Bu çerçevede oluşturduğu Nanoteknoloji Ar-Ge strateji belgesi ve Manyetik Malzemeler ve Teknolojik Uygulamaları Ar-Ge strateji belgesi övgüye değerdir. Kurumun kendi bünyesinde Teknopark bulunmamasına rağmen, Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesinin kurucu ortağı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinatörlüğünde kurulmakta olan Bilişim Vadisinin etkin ortaklarından

Yukarıda bahsedilenler çerçevesinde kurum, bünyesindeki araştırma merkezleri, lisansüstü programlar, BAP ve TTO üzerinden bölgesel ve ulusal kalkınma hedefli öncelikli alanlara açılım sağlandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, Kurumun araştırmalarda etik değerlerin benimsenmesi konusunda somut yönergeler mevcuttur.

Kurumun araştırma geliştirme faaliyetleri için mali kaynak oluşturmaya yönelik politikaları bulunmaktadır. SEM ve bazı araştırma merkezlerinden elde edilen gelirlerle döner sermaye gelirlerinin artırılarak BAP fonunun güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, BAP yönergesi öncelikli alanlar üzerinden yeniden düzenlenmiştir.

Kurumun araştırma çalışmalarında TÜBİTAK, Kalkınma bakanlığı, AB fonları gibi üniversite dışı fonlama büyük bir öneme sahiptir. Araştırmaların oransal olarak büyük bir kısmı TÜBİTAK projeleri aracılığıyla finanse edilmektedir. Yüksek teknoloji enstitüsü alt yapısından gelmiş olmaları nedeniyle, öğretim elemanlarının üniversite dışından proje bazında kaynak elde etme yönünde yüksek motivasyonları bulunmaktadır. Bununla birlikte, kurumun kendi bünyesindeki araştırma kaynağı olan BAP kaynaklarının artırılması yönünde gerekli önlemleri alması önerilmektedir.

Kurumun BAP bütçesinin temel kaynağını öğretim elemanlarının kurum dışında yürüttükleri akademik danışmanlık hizmetleri oluşturmaktadır. Bu çerçevede, kurumda yüksek lisans çalışmaları, doktora çalışmaları, kapsamlı BAP, hızlı destek, bilimsel etkinlik katılımı ve bilimsel toplantı düzenleme başlıkları altında proje destekleri verilmektedir. Her yılın başında proje öncelikleri ve hangi proje türlerinde talep alınacağına ilişkin çağrı yapılmakta ve başvurular yönerge kapsamında belirtilen değerlendirme usulleri çerçevesinde değerlendirilerek destek sağlanmaktadır. Ziyaret sırasında yapılan incelemelerde, 2017 yılı

için toplam bütçenin 789.000 TL olduğu, çağrı sonrasında toplam 88 proje başvurusunun yapıldığı ve söz konusu projelerden 69'unun kabul edilerek desteklendiği anlaşılmıştır.

Ayrıca, kurumun araştırma kaynaklarının önemli bir bölümünü oluşturan TÜBİTAK projelerindeki kurum hisselerinin ve akademik birim paylarının, ilgili akademik birimlerde eğitim ve öğretimi iyileştirmek amacıyla derslik ve cihaz bakımlarında ve öğretim elemanlarının konferans görevlendirmelerinde ilave kaynak olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Kurumun araştırma faaliyetlerinin önemli kısmı TÜBİTAK, Kalkınma Bakanlığı ve AB fonlarından elde edilen proje destekleriyle sağlamaktadır. Bu kapsamda, araştırmacılara TTO bünyesinde danışmanlık desteği sağlamak ve yapılan araştırma ve yayınlar kurumun ödül yönetmeliği ile teşvik etmektedir. Özellikle TTO bünyesinde dış destek bilgilendirme toplantılarının da düzenli olarak yapılmakta olduğu anlaşılmaktadır. Tamamlanan projelerin içeriği ve sonuçları, kurum bünyesinde birimler bazında hazırlanan kataloglarla kamuoyuna sunulmaktadır.

Kurumun web sayfasının yönetmelikler bölümünde tanımlanmış toplam 5 adet araştırma merkezi bulunmaktadır. Söz konusu araştırma merkezleri:

- Alüminyum Araştırma ve Uygulama Merkezi (GTÜ-AAUM)
- Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
- Türk Dünyası Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Merkezi (TÜRKBİLTEK)
- GTÜ Nanoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi
- GTÜ Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi

Ziyaret sırasında, yukarıda belirtilen araştırma merkezlerinden Türk Dünyası Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Merkezi (TÜRKBİLTEK)'in faal bir araştırma merkezi olmadığı anlaşılmıştır. Diğer taraftan, kurumun KIDR'de belirttiği ancak web sayfasında herhangi bir yönergesi bulunmayan "Kazak-Türk Yenilenebilir Enerji Kaynakları Merkezi"nin de herhangi bir şekilde kurum bünyesinde henüz kurulmadığı gözlemlenmiştir.

Diğer taraftan GTÜ Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi adı altında bir yönetmelik bulunmasına karşın, KIDR'de ve yerinde ziyaret sırasında söz konusu merkeze

ilişkin herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Bunun yerine, KIDR raporunda ve yerinde ziyaret sırasında incelenen GTÜ Merkezi Araştırma Laboratuvarı (GTÜ-MAR) adı altında yeni kurulmakta olan bir araştırma merkezinin mevcut olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla, kurumun KIDR raporunda belirttiği araştırma merkezleri ile gerek yönetmeliği bulunan araştırma merkezleri gerekse yerinde ziyaret sırasında incelenen araştırma merkezlerinin isim ve içeriklerinde bazı karışıklıklar bulunmaktadır.

Bu çerçevede, kurumun araştırma merkezi yönetmeliklerini gözden geçirmesi ve faal olmayan araştırma merkezlerini kapatarak gerekli revizyonları yapması önerilmektedir. Bu çerçevede, kurumun Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi dışında, Nanoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, Merkezi Araştırma Laboratuvarı (GTÜ-MAR) ve Alüminyum Araştırma ve Uygulama Merkezi olmak üzere toplam 3 adet faal araştırma merkezinin bulunduğu görülmüştür.

Kurumun Sürekli Eğitim Merkezi bölgenin eğitim ve mesleki ihtiyaçlarına göre eğitimler düzenlenmektedir. Kurumun öğretim üyelerinin araştırma ağırlıklı olması nedeniyle sürekli eğitim merkezine katkılarının giderek azaldığı ve bu açığın diğer üniversitelerden (Kocaeli Üniversitesi başta) ve sanayi kuruluşlarından karşıladığı gözlemlenmiştir.

Malzeme Mühendisliği Bölümü altında kurulmuş olan Alüminyum Araştırma ve Uygulama Merkezinde toplam 5 adet laboratuvar bulunmakta ve söz konusu laboratuvarlar aynı zamanda eğitim amaçlı olarak da ilgili bölüm tarafından kullanılmaktadır.

GTÜ'nün araştırma açısından kuvvetli olduğu Fizik, Kimya, Moleküler Biyoloji ve Genetik ile Biyomühendislik gibi temel bilim alanlarını bir araya getirecek şekilde çok boyutlu anlayışla tesis edilen GTÜ-MAR'ın henüz bir laboratuvarı faal duruma geçmiş olmakla birlikte, tüm laboratuvarlarının 2018 yılında tamamlanması beklenmektedir. Ziyaret sırasında yapılan incelemelerde, söz konusu merkezin yeni oluşturulan bir fiziki mekan bünyesinde ve uygun araştırma ortamı ve donanımlarını tesis edecek şekilde oluşturulmakta olduğu gözlemlenmiştir.

Yürütülen araştırma projeleri ve Ar-Ge stratejileri dikkate alındığında, kurumun mevcut durumda en etkin araştırma merkezinin Nanoteknoloji Araştırma Merkezi olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu merkez tarafından oluşturulan Nanoteknoloji Ar-Ge strateji belgesi ve Manyetik Malzemeler ve Teknolojik Uygulamaları Ar-Ge strateji belgesi bulunmaktadır. Merkezin alt yapısı 2014 yılında kurulan Nanoteknoloji Enstitüsü tarafından yüksek lisans ve doktora çalışmaları amacıyla da kullanılmaktadır. Ziyaret sırasında Nanoteknoloji Araştırma Merkezi incelenmiş ve bulunduğu bina fiziki alt yapısının yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Kurumun en etkin araştırma merkezinin bu çerçevede fiziksel altyapısının iyileştirilmesinde fayda bulunmaktadır.

Kurumun tamamlanan projeleri ilgili birimlerce kataloglar halinde basılarak kamuoyuna tanıtılmaktadır. Ancak, devam eden ya da tamamlanan araştırma faaliyetlerinin sonuçlarını izlenmesi ve değerlendirilmesi ilgili araştırma birimlerince yapılmakla birlikte, bu konuda araştırma faaliyetleri sonuçları değerlendirme raporları aracılığıyla daha etkili ve sistematik bir değerlendirme ve izleme sisteminin oluşturulması önerilmektedir.

Kurum alanlarında yüksek araştırma potansiyeline sahip öğretim elemanlarına sahiptir. Akademik personel alımları ve yükseltmeleri için yönetmelik ve üniversitenin kendi hedefleri doğrultusunda belirlenmiş kriterleri bulunmaktadır.

Kurum, öğretim elemanlarının işe alınma, atanma, yükseltme ve değişik süreçlerdeki görev uzatımı usullerini tanımlı süreçlerle yönetmektedir. Bu çerçevede, aşağıdaki yönetmelik ve yönergeler çerçevesinde ilgili süreçlerin uygulandığı anlaşılmaktadır:

- Akademik Yükseltme ve Atama Ölçütleri Yönergesi (AYDEK)
- Gebze Teknik Üniversitesinde 50-D Kadrosundan 33-A Kadrosuna Geçişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar
- Yardımcı Doçent Kadrosunda Bulunan Öğretim Üyelerinin Görev Sürelerinin Uzatılması İçin Belirlenen Şartlar
- 33a Maddesi Uyarınca Araştırma Görevlisi Kadrosunda bulunanların Görev Sürelerinin Uzatılması için senato kararı ile yenilenen Şartlar

- Gebze Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Kadrolarına Atamalarda ve Akademik Yükseltmelerde Aranılan Asgari Koşullar
- KPDS, ÜDS ve YDS'nin Geçerlilik Süresi
- Doktora Sonrası Araştırma Programı (DOSAP) Uygulama Yönergesi

Ziyaret sırasında yukarıda bahse konu süreçlerin kurum bünyesinde oldukça şeffaf, adil ve tutarlı olarak işletildiği ve belirlenen kriterler ve esasların kurumun araştırma odaklı misyonu ve başarı hedefleri ile uyumlu olduğu memnuniyetle gözlemlenmiştir. Ayrıca, kurumun öğretim üyesi alımlarında verdiği ilanlarda herhangi bir açıklama belirtmeyerek kalite ve rekabet odaklı bir yaklaşım sergilemesi de övgüye değerdir. Kurumun akademik personelinin yönetmelik ve yönergelerde belirtilen atanma usullerini ve süreçlerini bildikleri ve üniversite yönetiminin söz konusu süreçlerdeki adil ve şeffaf idare tarzından memnun oldukları da gözlemlenmiştir.

Araştırma kadrosunun performansının üçer aylık hazırlanan yıllık faaliyet raporları kapsamında değerlendirildiği ve oluşturulan SPİK karneleri üzerinden akademik birim performanslarının ölçüldüğü anlaşılmaktadır. Söz konusu SPİK karneleri üzerinden Üniversitenin Araştırma Üniversitesi Özdeğerlendirme Raporunda belirttiği yıllık başarı ölçütlerinin gerçekleşme düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Sürecin Planlama ve Uygulama aşamaları henüz 2017 yılında başlamış olması nedeniyle ilk sonuçların 2018 yılı başında değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarına göre oluşturulacak iyileştirme alanlarının kurumsal politikalara yansıtılması beklenmektedir.

Araştırma performansının desteklenmesi amacıyla kurumun kendi bünyesindeki akademik kadrosunun gelişimi için yürürlüğe koyduğu ödül sistemi övgüye değerdir. Kurumun araştırma odaklı misyonu gereği araştırma ağırlıklı olarak oluşturulan akademik ödül yönetmeliğinde öngörülen kriterler çerçevesinde yapılan puanlama sistemi (araştırma puanı %30, eğitim puanı %20, proje puanı %20, uluslararası işbirliği puanı %15, fikri-sınai mülkiyet hakları puanı %15) sonucunda oluşan toplam puanlara göre 2017 yılında ilk üç sırayı alan öğretim üyelerine maddi destek, ilk sırayı alan öğretim üyesine araştırma görevlisi desteği ve ilk 10 sırada yer alan bölümlere de araştırma görevlisi destekleri sağlanmıştır.

Mevcut veriler çerçevesinde, kurumun geçmiş araştırma kültürü de dikkate alınarak, araştırma kadrosunun yetkinliğinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla yeterli olanakların mevcut olduğu düşünülmektedir. Ancak, kurumun, araştırma odaklı misyon farklılığına yönelmesi nedeniyle, araştırma performansının hedeflerine ulaşmasındaki yeterliliğini düzenli olarak gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi çerçevesinde oluşturduğu somut ve tanımlı süreçlerini etkin şekilde yürüterek sonuçlarını kamuoyu paylaşması beklenmektedir.

SAHİPLENME - LİDERLİK

Yönetim ve idarenin kurum çalışanlarına ve genel kamuoyuna hesap verebilirliğine yönelik ilan edilmiş bir Araştırma politikası vardır.Geçmişinden gelen alışkanlıklarına uygun olarak araştırma odaklı bir üniversite üzerine yönetim sistemlerinin oluşturduğu anlaşılmaktadır Üniversite Rektörü başta olmak üzere üst yönetim kadrosu yapıcı liderliği üstlenmişlerdir. Araştırma ve Geliştirme süreçlerine en üst düzeyde destek verildiği anlaşılmaktadır.

Saygılarımızla.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
ADAY ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ II. AŞAMA PANEL DEĞERLENDİRME FORMU

Üniversite Adı: Gebze Teknik Üniversitesi

	1	2	3	4	5	Puan*
<i><u>Araştırma altyapısının yeterliliği ve etkin kullanımı</u></i> (Araştırma için ayrılan fiziksel mekanlar, laboratuvar, ekipman altyapısı)				x		4
<i><u>Araştırma finans kaynaklarının çeşitliliği, yeterliliği, sürekliliği ve etkin kullanımı</u></i> (Kurum içi BAP Kaynaklarının dışında ulusal ve uluslararası fonların kullanımı ve sürdürülebilirliği)					x	5
<i><u>Araştırma odaklı insan kaynakları potansiyeli ve etkin kullanımı</u></i> (Araştırma yetkinliği olan insan kaynaklarının niteliği ve niceliği, üretkenliği)					x	5
<i><u>Araştırma yönetimi: Araştırma politikası ve stratejileri, izleme, değerlendirme ve iyileştirme</u></i> (Araştırma Politikasının belirlenmesi, bu politikayı hayata geçirmek üzere belirlediği stratejileri ve hedefleri) Performans göstergelerinin belirlenmesi, performansının izlenmesi ve sürekli iyileştirilmesine ilişkin süreçleri)				x		4
Genel Toplam						18

*Puanlama: 1: Çok zayıf, 2:Zayıf, 3:Orta, 4:İyi, 5:Çok iyi

**YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI ADAY ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ III. AŞAMA
PANEL DEĞERLENDİRME FORMU**

Değerlendirme Parametreleri	Puan*
<i>Araştırma Yönetim Süreci - Sürdürülebilirlik – Kurumsallaşma</i> <i>(Üniversitenin araştırma sürecine ilişkin mevcut yönetim modeli; sürdürülebilirliğine ilişkin durum değerlendirmesi ve konuya ilişkin kurumsallaşma düzeyi)</i>	8
<i>Gelecek Vizyonu – Strateji – Model Yapı Oluşturma</i> <i>(Üniversitenin araştırma misyonu kapsamında geleceğe yönelik hedefleri, stratejileri ve araştırma yönetim modelini geliştirme ve ülkemiz için örnek model olma yaklaşımı)</i>	9
<i>Sahiplenme – Liderlik</i> <i>(Üst yönetimin süreci sahiplenme düzeyi)</i>	10
TOPLAM PUAN	27

*Puanlama her bir parametre için 10 üzerinden yapılacaktır.